

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נא.

עין מושפט נר מצוה

כט א מיי פייג מ'גל
מכרה ה' צ סג
לאון קע טושי'ע ח'מ ס'
רמ סעי' כ:
ע ב מיי שם פייג א
סג שם טושי'ע ח'מ
שם סעי' כ:
עא ג מיי שם ה' סג
שם טושי'ע שם סעי'
ד:
עב ד מיי שם פייג ה'
ג ושי'ע שם טושי'ע שם
סעי' כ:
עג ה מיי פייג מ'גל
אשיות ה' ע ופי'
שם ה' ע ט סג עשין
מח טושי'ע אה'ע ס' טל
סעי' ה ופי' סט סעי' ו:

משום הכי חזרו. שהם היו מוכרין ואין נהנין בהרצת זמן המורה דר' טרפון שהרי אפי' לרצון לעולם חזריים: אמאי חזרו. ורשבי קאורי משי שקורין צינדלי'ש: קרי שיטא. שאל צדמיהם שיה זוזים: **מצנא הדיס.** תכשירין וכלי תשמיש שלו חציצין עליו ואינו מוכרין אלא ציורק והוא ליה כמפרש יודע אני שיש בו אונאה דלמריין לקמן אין לו עליו אונאה ק' מאלתי בשאלמות דרב אחאי (פ' צה ס' קג): **יפי' נומים:** הוי מחילה. לאלתר דהוא ליה פחות משמות: **ואפסעי' צדינא.** כדסי' שילאה לתגר: **צדרייטא.** צדרי' קנצוס העומדים למכור: **ברתני' ר' יהודה אומר** אין אונאה לתגר. לקמיה מפרש לה: **מי שפוטל עליו.** מי שנתאנה: **סן לי מעוסי.** אם נתאנה לוקח: **גב' דאי נכס רחמנא מוכר.** שהוא מוכר בכל מונו: **דקיס ליה צונינסי.** כמה נצטן זה וצמוד הוא עושה: **וצנת קניס.** אם לקחת חפץ הממקיים שכן הוא אלנך שלא הולאת המעות ציליאה והרי הוא ממקיים לך: **וצין אוביד.** מוכרת חפץ שלך הרי אתה נפסק שילכו המעות ציליאה: **ספסר.** קונה ומוכר מול תמיד: **מידע ידע וציניסי כמה שויה.** שהרי לא שהה צין קנייטת למכירתה: **שאפי' פחוס מכדי אונאה חזרו.** אם נתאנה דמיו תלוין צך ותקנון: **שיחזור:** הניא כווסיה דרב תמנן. **דאפי' כבדי אונאה** אינו חוזר צו ואין ממזירין לו אונאה מדתלי טעמא מפני שהוא צקי כגון ספסר: **קסני רלס.** דידו על העליונה: **צדרייטא.** צדרי' נתן רלס. וצלוקח **אלנא** על כרחו קנה ומחזיר לו אונאה: **מעני' קסני לוקח.** היכא דנתאנה לוקח קסני דידו על העליונה דקתני תן לי מעוסי: **צדרייטא.** צ' יהודה הסיא: **קסני מוכר.** היכא דנתאנה מוכר הוא דידו על העליונה דלמך אתם נתאנה לוקח לא: **אונאה זו.** משנתניו זו: **וסני נמי צדרייטא.** צ' נתן רלס. וצלוקח ומוכר הוא ' **דפליגי:** דיקא נמי דמתניתין צמוכר נמי ס'ל הכי ומפרש ללוקח ולא פירש למוכר: **לימא רב דאמר כר' מאיר.** דלמך מתנה על מה שכתוב צמורה תנאו צטל אפי' **צדרי' שצממון:** כגון שאר וסכות **ניתן למחילה** והרי מחלה אצל עונה שהיא עבר הגוף לא ניתן למחילה: מי

מוכר רש'

על מנת שאין לך עלי אונאה. על מנת שאין לך עלי דין אונאה למכור לך חפץ זה, רב אמר יש לו עליו אונאה. דמננה על של מורה הוא אל מונו (כתובות פד). על מנת שאין לך עלי שאר. מונו. רעונה. תשמיש. הרי זו מקודשת ותנאו בטל. דלאן חלם ממנה על מה שכתוב צמורה ויהי קדושו המעשה מעשה והמחיל כמאן דלמינה, דממעשה וכלא מאלא דמי (רשב"ם ב"ב פכז). בדבר שבבמקוץ. שאר וסכות (כתובות ג). דיתכן למחילה הוי נעלה קיים אצל עונה דנתאנה דגופא הוא לא אומיסידי עונת משמיש מזה יאה זעעא דגופא הוא (רשב"ם ב"ב פכז). קיים. הקדושת קדושת ויש לה עליו עונה אצל שאר וסכות (שם).

רבינו חננאל

דרושכי ועובדא דכפי, דידעו קיימי דלדובון להו דאית בהו און[אנא] וזבניהו, ובחזר הכי קמו על המוכר ומחליטו, אלא אם טענה, ולא דהאום אלא מפני שקנו מבעל הבית, ולא יכלי למיכור להו ריעיותו ומחליטו, אלא אם יפרש לו שחפצו לא אינו שיה את הדמים הללו ורצה וקיבל אין לו לחזור, והוא הדין למוכר. והני מילי ככדי שיראה לתגר אל לקרובו בלבד. והני מילי בכלל הבית המוכר מכלי תשמישו, אבל בעל הבית המוכר דברים העשויין לסחורה יש להן אונאה. ר' יהודה אומ' אין לתגר אונאה, רב נחמן אמי' רב תגר (ספדר) [ספסר] שנינו. תניא כותיה, ר' יהודה אומ' תגר אין לו אונאה מפני שהוא בקי, פי' אמרי דע ומחל משום דאיתרמו ליה וצינתא אחזיתו ובעון למיזבנה. פתני' אחד הלוקח ואחד המוכר יש להן אונאה. ת"ר. וכי תמכרו מוכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך. וכי תמכרו מוכר אל תונו, אין לי אלא שנתאנה לוקח. נתאנה מוכר מניין, ת"ל אין קנה. ואיצטריך וכו', ופשוטה היא. מי שהוטל עליו ידו על העליונה כו'. איתמי' על מנת שאין לך עלי אונאה, רב אמ' יש לו עליו אונאה. ושמואל אמ' אין לו עליו אונאה. לימא רב דאמי' כו' מאיר, דסבר כל המתנה על מה שכת' בתורה תנאו בטל. ושמואל דאמי' כו' יהודה, דאמי' בדבר שבבמקוץ תנאו קיים. דתניא אומי' לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה וכו'. אמ' רב אבא דאמרי אפי' לר' יהודה, עד כאן לא אמ' ר' יהודה אלא דידעה, שכבר הודיעה על מנת שאין לך עלי שאר ונתרצתה, ומחלה.

והתנן כשם שאונאה להדיוט כך אונאה לתגר. פירוש לאסוקי מר' יהודה דלמך תגר אין לו אונאה כשמוכר צול לפי שהוא צקי ואחולי אחיל ליה והאי דוצני' הכי משום דלתרמי ליה וצינתא אחריטי כדאמרי' צממוך והשאל פריך דע"כ מיידי צהדיוט מוכר מדתלי תגר צהדיוט דטעמא דידע ומחיל לא שייך אלא צמוכר וא"ס ומנ"ל דמיידי צהדיוט שמוכר ציורק ונתאנה לוקח דילמא מיידי צהדיוט שמוכר צול ונתאנה דהשאל הוי דומיא דתגר וי"ל דלואנה דמשמע צכל ענין צין שהוא מנאה צין שהוא מתאנה: הכל

כך אמר ליה הא שהאי לי יותר מכדי שאראה לתגר או לקרובי שדריה לקמיה דרב נחמן א"ל לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר מאי טעמא לוקח מקחו בידו כל היכא דאזיל מחוי ליה ואמרי ליה אי טעה אי לא טעה מוכר דלא נקט מקחיה בידיה עד דמיתרמי ליה וצינתא כובינתיה וידע אי טעה (כ) ואי לא טעה ההוא גברא דהוא נקט ורשכי לזבוני קרי שיתא ושויה חמשא ואי הוו יהבי ליה חמשא ופלגא הוה שקיל אתא ההוא גברא ואמר אי יהיבנא ליה חמשא ופלגא הויא מחילה אתן ליה שיתא ואתבעיה לדינא אתא לקמיה דרבא א"ל לא שנו אלא בלוקח מן התגר א"אבל בלוקח מבעל הבית אין לו עליו אונאה ההוא גברא דהוא נקט כיפי לזבוני קרי שיתן ושויו חמשין ואי הוו יהבי ליה חמשין וחמשא הוה שקיל אתא ההוא גברא ואמר אי יהיבנא ליה חמשין וחמשא הויא מחילה אתן ליה שיתן ואתבעיה לדינא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל לא שנו אלא בלוקח מן התגר אבל בלוקח מן בעל הבית אין לו עליו אונאה א"ל רב דימי 'ישר וכן אמר רבי אלעזר ישר והא אגן תנן כשם שאונאה להדיוט כך אונאה לתגר מאן הדיוט לאו בעל הבית אמר 'רב חסדא בצדרייטא אבל מאני תשמישתיה דיקורי עליה לא מוזבין להו אי לאו בדמי יתירי: **ברתני' א** אחד הלוקח ואחד המוכר יש להן אונאה יכשם שאונאה להדיוט כך אונאה לתגר 'רבי יהודה אומר אין אונאה לתגר מי שהוטל עליו ידו על העליונה רצה אומר לו תן לי מעוסי או תן לי תנא שאניתאי: **גב' מנהני מילי דת"ר** 'וכי תמכרו מוכר לעמיתך אל תונו אין לי אלא שנתאנה לוקח ואיצטריך למכתב מוכר רבא לומר לו קנה אל תונו ואיצטריך למכתב לוקח ואיצטריך למכתב מוכר דאי כתב רחמנא מוכר משום דקים ליה בובינתיה אבל לוקח דלא קים ליה בובינתיה אימא לא אזהריה רחמנא בלא תונו ואי כתב רחמנא לוקח משום דקא קני דאמרי אינשי זבנת קניית אבל מוכר דאבודי קא מוכיד דאמרי אינשי זבין אוביד אימא לא אזהריה רחמנא בלא תונו צריכא: רבי יהודה אומר אין אונאה לתגר: משום שהוא תגר אין לו אונאה אמר רב נחמן אמר רב בתגר ספסר שנו מאי טעמא מידע ידע וצינתיה כמה שויה ואחולי אחיל גביה והאי דובא הכי משום דאתרמיא ליה וצינתא אחריטי והשתא מיהא קא הדר ביה רב אשי אמר מאי אין לתגר אונאה אינו בתורת אונאה שאפילו פחות מכדי אונאה חוזר תניא כוותיה דרב נחמן רבי יהודה אומר תגר אין לו אונאה מפני שהוא בקי: מי שהוטל עליו ידו על העליונה וכו': מני מתניתין לא רבי נתן ולא רבי יהודה הנשיא אי 'רבי נתן מתניתין קתני רצה ובריייתא לא קתני רצה אי רבי יהודה הנשיא מתניתין קתני לוקח ברייתא קתני 'מוכר (סימן ז"ב ר"ש) אמר רבי אלעזר אונאה זו 'איני יודע מי שנאה רבה אמר לעולם רבי נתן היא רבי יהודה הנשיא רצה רבא אמר לעולם ר' יהודה הנשיא היא ומאי דשייר במתניתין קא מפרש בברייתא אמר רב אשי דיקא נמי דקתני אחד הלוקח ואחד המוכר ומפרש ליה ללוקח שמע מינה שיוריה שיוריה למוכר שמע מינה 'איתמר האומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה ושמואל אמר אין לו עליו אונאה לימא רב דאמר כרבי מאיר שאר כסות ועונה הרי זו מקודשת ותנאו כמל דברי ר' יהודה אפי' לר' יהודה עד כאן לא אמר ר' יהודה התם אלא דייעה וקא מחלה

תורה אור השלם
1 ובי המכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו אש את אדתי: ויקרא כה די

הנהרות הב"ח

(א) נב' ח' טעה אי כלי' וזאת ונמק:

גליון הש"ס

גב' איני יודע מי שנתא. יבמות דף ע"ב פ"ג ופ"ד:

לעזי רש"

ביבדיל"ש. הגדה, רצונה, פס המשימ לחבישה.

רבינו חננאל

מאי טעמ' דלוקח מקחו בידו אויל וניחוי ליה לגורמי ומודיעין ליה אי את ביה אונאה אי לא. ואי אודיעים ושקח הרי מחיל. ואי לא אזל ואחוי איהו דאפסד אופשטיה, מכדי מקחו בידו הוא אמאי לא אחוי תיה, לפיכך אין לו לחזור. אבל מוכר דליתיה למקח בידיה, לא ידע ליה דטעה אלא לבי מיתרמי ליה וצינתא כובינתיה וחוי ליה אי טעה אי לא, לפיכך לעולם חוזר. וכן הלכה. דהא (א) רב נחמן לאושפזיבנה דרמי רב חמא שמכר קח ותנאה בו והוטל עליו, ואמי רב נחמן כל היכא דנתאנה מוכר דינו לחזור למחלה. מנה שכתוב צמורה תנאו צטל אפי' צדרי' שצממון: ר' יהודה אומר דצדרי' שצממון. כגון שאר וסכות ניתן למחילה והרי מחלה אצל עונה שהיא עבר הגוף לא ניתן למחילה: מי

עלי אונאה רב אמר ריש לו ושמואל דאמר כרבי יהודה דתניא 'האומר לאשה הרי זו מקודשת ותנאו כמל דברי ר' יהודה אפי' לר' יהודה עד כאן לא אמר רב אמר ר' יהודה התם אלא דייעה וקא מחלה

את המקח בזמן דאית ביה ורשכי מרגליות. והוא דהוא נקט כיפי, פי' כיפי סרבוטין. דינם שוה. רבה רוב חסדא שניהן שוין כי זה ששנו בברייתא שותן קנה ומחזיר אונאה, בלוקח מן התגר, אבל בלוקח מבעל הבית מכלי ביתו אין לו לקונה ממנו אונאה, כלומר אין יכול הלוקח לטעון על בעל הבית שמכר מכלי תשמישו ולומ' לו תן לי מה שאניתאי, דאמרי' מני תשמישתיה דאינשי יקר עליה ואי לאו דהוה יהבי ליה דמי יתירי לא הוה מוזבין להו. מיהא שמעין מנהי תירי עובדי, עובדא

(א) ז"ל דהא דר' נחמן. (ג) כל הוה מלשון האלון במשפחה (משנת האלוים הרבי ס' עו). (ד) כ"ל' וכוננו שגאלון מפיס תשובנו גלגון ז'.